

II

(Parengiamieji aktai)

EUROPOS EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETAS

411 plenarinė sesija, įvykusioje 2004 m. rugsėjo 15 – 16 d.

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl Komisijos komunikato Tarybai, Europos Parlamentui, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui tema: „Veiksmų planas: Europos verslininkystės darbotvarkė“

KOM(2004) 70 galutinis

(2005/C 74/01)

2004 m. vasario 11 d. Komisija, vadovaudamasi Europos Bendrijos steigimo sutarties 262 straipsniu, nusprendė paprašyti Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto pateikti nuomonę dėl Komisijos komunikato Tarybai, Europos Parlamentui, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui tema: „Veiksmų planas: Europos verslininkystės darbotvarkė“. (KOM(2004) 70 galutinis).

Bendrosios rinkos, gamybos ir vartojimo skyrius, atsakingas už komiteto darbo šiuo klausimu parengimą, 2004 m. liepos 14 d. priėmė šią nuomonę. Pranešėjas - **p. Butters**.

411-ojoje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2004 m. rugsėjo 15 – 16 d. (2004 m. rugsėjo 15 d. posėdis), Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas, 150 narių balsavus „už“, 1 „prieš“ ir 6 susilaikius, priėmė šią nuomonę.

1. Kontekstas

1.1 2000 m. Lisabonos pirmininkavimo išvadose ir Europos mažųjų įmonių chartijoje pabrėžiama verslininkystės reikšmė subalansuotai plėtrai Europoje ir būtinybė sukurti teisinio reguliavimo aplinką, kuri skatintų verslumą.

1.2 Europos Komisijos Pirmininkas **Romano Prodi** 2002 m. Pavasario ES Viršūnių Tarybos metu paskelbė, kad iki 2003 m. Pavasario ES Viršūnių Tarybos Komisija pateiks Žaliąją knygą dėl verslininkystės. Komisija įvykdė šią užduotį 2003 m. sausį; po to keletą mėnesių vyko atviros, tačiau įtemptos suinteresuotų šalių konsultacijos. 2003 m. Pavasario ES Viršūnių Taryba paragino Komisiją iki 2004 m. Pavasario ES Viršūnių Tarybos pateikti Verslininkystės veiksmų planą.

1.3 Komiteto nuomonė dėl Žaliosios knygos buvo patvirtinta plenariniame posėdyje 2003 m. rugsėjį ⁽¹⁾.

1.4 Po to 2004 m. vasario mėn. Komisija priėmė savo Veiksmų planą „Europos verslininkystės darbotvarkė“ ⁽²⁾.

⁽¹⁾ OL C 10, 2004.1.14

⁽²⁾ KOM(2004) 70 galutinis, 4 psl.

2. Šios nuomonės tikslai

2.1 Kaip ir ankstesnė Komiteto nuomonė dėl Žaliosios knygos, skirtos verslininkystei Europoje, šia nuomone siekiama prisidėti prie tęstinio proceso, susijusio su geresniu verslininkystės supratimu ir jos skatinimu. Tuo tikslu pateikiami bendrieji komentarai apie Veiksmų planą ir jo konkretnę analizę. Toliau nuomonėje pateikiama keletas konstruktyvių Komiteto rekomendacijų apie tai, kaip ši iniciatyva galėtų būti paversta realistiškomis, apčiuopiamoms iniciatyvomis, iš kurių naudą turės dabartiniai ir naujos kartos Europos verslininkai.

3. Bendrieji komentarai apie Veiksmų planą: ar jis atitinka įvardintą tikslą parengti „strateginį pagrindą verslininkystei skatinti“?

3.1 Verslininkystei Europoje skirta žilioji knyga atskleidė, kad yra aiškiai suvokiamos problemos ir mastai iššūkio, susijusio su verslininkystės lygio Europos Sąjungoje pakėlimu. Komitetas tai pripažįsta savo nuomonėje, kartu sveikindamas Komisiją dėl Žaliosios knygos ir pritardamas po to surengtoms įtemptoms, tačiau atviroms konsultacijoms.

3.2 Veiksmų planas remiasi Žaliaja knyga ir toliau analizuoja iššūki, susijusį su verslininkyste Europoje. Veiksmų plano siekiai pagrįstai dideli, tačiau šalia jų pateikiami neapibrėžti tikslai. Bendras išpūdis – kad tai yra neapibrėžtas ir konservatyvus dokumentas. Veiksmų planui trūksta kūrybiškumo, apie kurį užsimenama Žaliojoje knygoje ir visuomenės konsultacijose; vietoj to dažnai tik cituojamos jau egzistuojančios iniciatyvos. Dokumentas nesiūlo pakankamai įgyvendinimo mechanizmų ir nesugeba nei deleguoti įgyvendinimo atsakomybės, nei apibrėžti monitoringo ir įvertinimo procedūras.

3.3 Vienas iš pagrindinių dalykų, kuris paaiškėjo per diskusijas rengiant Žaliąją knygą ir vėlesnių konsultacijų metu, buvo tai, kad verslininkams įtakos turi daug įvairių politikos sričių ir kad būtina suformuluoti horizontalų požiūrį siekiant spręsti nustatytus iššūkius. Iškalbinga tai, kad Veiksmų plane suinteresuotosioms šalims nenurodoma, kad ši iniciatyva būtų susilaukusi daugiau nei simboliškos kitų Komisijos tarnybų (be Įmonių Generalinio direktorato) ar valstybių narių administracijų paramos. Be tokios paramos Veiksmų plano poveikis bus minimalus.

3.4 Komisija gavo 250 atsakymus į savo kvietimą konsultuotis. Nors Komitetas pripažįsta, kad Komisija pasielgė skaidriai, savo svetainėje pateikdama visas gautas nuomones, Veiksmų plane pateikiama labai nedaug nuorodų į pateiktus komentarus, o skaitytojui neaišku, kaip buvo analizuojamos ir panaudojamos pateiktos nuomonės. Atsižvelgiant į šios iniciatyvos mastą ir jos sukeltą susidomėjimą visoje ES, tektų apgalvoti, jeigu šios nuomonės nebūtų atidžiai išnagrinėtos, o jeigu jas ketinama išnagrinėti, tai turėtų atsispindėti Veiksmų plane.

3.5 Veiksmų plane galėjo būti konstatuota, kad MVĮ sektorius yra nevienalytis, ir pripažinta, kad ši įvairovė reikalauja kryptingų, o ne bendro pobūdžio politikos sprendimų. Pavyzdžiui, neseniai Komisijos parengtame komunikate „Kooperacinių įmonių Europoje skatinimas“⁽¹⁾ pripažįstama būtinybė skatinti kooperatyvus Europoje, todėl atitinkama nuoroda į socialines ekonomines įmones turėjo būti įtraukta į Veiksmų planą⁽²⁾. Taip pat savarankiškų verslininkų poreikiai smarkiai skiriasi nuo ribotos turtinės atsakomybės įmonių⁽³⁾. Veiksmų plane ne tik turėtų būti įvertinta tokia specifinė verslo nuosavybės forma, bet ir pripažintas poreikis parengti kryptingą politiką verslui, turinčiam specifinių poreikių ir charakteristikų, tokių kaip pradedantys veiklą inovaciniai verslo subjektai ar jau veikiančios verslo įmonės, užsiimančios įprastesne veikla.

3.6 Komitetas teigia, kad svarbu skatinti verslininkiškas nuostatas viešajame sektoriuje. Komitetas supranta, kad Veiksmų planas yra sutelktas į verslininkystę verslo kūrimo,

valdymo ir plėtros prasme, tačiau tuo pačiu pakartoja, kad būtina skatinti valdžios institucijų verslininkišką požiūrį.

3.7 Struktūra

3.7.1 Savo nuomonėje dėl Žaliosios knygos Komitetas pasisako už tai, kad Veiksmų plano turinys būtų padalintas į dvi atskiras sritis:

- Verslininkystės dvasios skatinimas: šis veiksmas turi būti skirtas plėtoti verslininkystės kultūrą, „atkurti“ ir gerinti verslininkų reputaciją tarp potencialų verslininkų mokyklose, universitetuose ir šeimos rate, taip pat viešųjų ir privačių paslaugų sektoriuose, ypač finansinėse institucijose ir Europos bei valstybių narių administracijose.
- Verslininkystę skatinančios aplinkos formavimas: tuo būdu siekiama apibrėžti veiklos priemonių programą, kad būtų skatinama verslo veikla reaguojant į dešimt Žaliosios knygos klausimų.⁽⁴⁾

3.7.2 Komitetas apskritai pritaria nurodytoms penkioms strateginėms politikos sritims, tačiau išreiškia susirūpinimą dėl to, kad kiekvienoje tokioje srityje nėra nurodyta konkrečių veiksmų. Be to, Komitetas mano, kad aukščiau nurodytas dvikryptis požiūris būtų nuoseklesnis nei gana laisvai pasirinktos penkios strateginės politikos sritys. Šios penkios politikos sritys atrodo nenuoseklios, persidengia tarpusavyje ir apima keturis bendrus iššūkius ir vieną specifinį klausimą (galimybių naudotis finansais pagerinimas).

3.7.3 Nepaisant to, nuoseklumo sumetimais konkretūs komentarai dėl Veiksmų plano kitame šios nuomonės skyriuje bus padalinti į tas pačias penkias sritis.

3.7.4 Komitetas yra linkęs teigti, kad Komisijos dokumente pateikiama plati darbotvarkė. Kitas etapas turi būti konkrečių veiksmų bei politikos, monitoringo ir peržiūros mechanizmų ir verslininkystės indeksų bei duomenų parengimas siekiant užtikrinti pažangą.

4. Konkretūs komentarai apie penkias strategines prioritetines sritis

4.1 Komitetas apibrėžia keletą konkrečių prioritetų kiekvienoje iš penkių strateginių prioritetinių sričių.

4.1.1 Verslininkiškos mąstysenos skatinimas

4.1.1.1 Tai yra ilgalaikis tikslas, apimantis įvairius subjektus daugelyje skirtingų lygių. Įmonių generalinis direktoratas privalo paremti Švietimo ir kultūros generalinį direktoratą ir nacionalines bei žemesnio lygio agentūras, susijusias su švietimo politikos formulavimu ir įgyvendinimu.

⁽¹⁾ KOM (2004) 18

⁽²⁾ Žr. EESRK nuomones 242/2000 (Olsson) ir 528/2004 (Fusco & Glorieux) dėl tolesnių nuorodų į socialinės ekonomikos įmones reikšmę.

⁽³⁾ OL C 10, 2004 1 14, 5.4 ir 6.12 punktai

⁽⁴⁾ OL C 10, 2004.1.14, 2.2.2 pastraipa

4.1.1.2 Kaip pabrėžiama Žaliojoje knygoje, verslininkai turi įvairių siekių, tokių kaip finansinė nauda, nepriklausomybė ar pasitenkinimas darbu. Kokia bebūtų jų motyvacija, gyvybiškai svarbu, kad būtumi ir esami verslininkai pripažintų socialinę atsakomybę, kuri yra neatsiejama verslo valdymo dalis.

4.1.1.3 Komitetas pritaria Veiksmų plano rekomendacijoms dėl jaunų žmonių, tačiau kartu norėtume akcentuoti **Europos demografinę tendenciją, susijusią su visuomenės senėjimu**. Būtų aplaidu nesukurti aplinkos, kuri skatintų verslo galimybes vyresniems žmonėms, turintiems atitinkamų pajėgumų (įgūdžių, sugebėjimų, kapitalo ir t.t.) sukurti ir vykdyti verslą.

4.1.1.4 Komitetas taip pat pritaria Veiksmų plane pabrėžtai nuostatai, skirtai ypatingiems moterų verslininkų poreikiams. Moterys, siekiančios, pradėti ir vystyti verslą, susiduria su ypatingais praktiniais, ekonominiais ir kultūriniais iššūkiais, smarkiai besiskiriančiais tarp valstybių narių. Pareigūnai turėtų pripažinti ir reaguoti į šiuos iššūkius, įtraukiant sėkmingai ir nesėkmingai dirbančias moteris verslininkes į politikos priėmimo procesus.

4.1.1.5 Kelios valstybės narės turi senas verslininkų programų mokyklose tradicijas. Nebūtina išradinėti dviratį – Veiksmų planas turėtų būti pagrįstas geros praktikos analize, mainais ir skatinimu perimti tokią praktiką. XX a. paskutiniame dešimtmetyje Komisija šioje srityje koordinavo keletą reikšmingų BEST projektų, kurių išvados ir rekomendacijos gali būti neįkainojamos formuluojant politikas pagal Veiksmų planą.

4.1.1.6 **Mechanizmai, skirti palengvinti tolesnį verslo organizacijų dalyvavimą projektuose su mokyklomis**, turi būti įtraukti į naują Komisijos Daugiametę programą mažoms ir vidutinėms įmonėms (2006 – 2010 m.).

4.1.1.7 Tačiau labiau į verslininkystę orientuotos visuomenės sukūrimas Europoje nėra susijęs vien tik su būsimų verslininkų rengimu. Ši politika nepasieks savo tikslų, jeigu Europoje kartu nebus sukurta aplinka, kuri sudarytų sąlygas potencialių verslininkų sėkmei. Tai reiškia, kad būtina **įtraukti daug daugiau** su verslo bendruomene susijusių **dalyvių** tiek iš viešojo, tiek iš privataus sektoriaus ir iš plačios visuomenės apskritai, kad jie geriau suprastų ir įvertintų verslininkystę. Todėl verslininkystę turėtų pripažinti ir priimti tiek viešojo sektoriaus tarnautojai, kurie siekia tinkamai vykdyti savo užduotis, tiek ir asmenys, kurie patys užsiima verslu.

4.1.1.8 Komitetas yra linkęs siūlyti, kad rengiamose politikoje būtų dedamos pastangos **sumažinti su verslininkyste susijusias įtampas**, tuo tikslu mažinant realius ir numanomus barjerus tarp verslininkų ir likusios visuomenės dalies. Šiuolaikiški darbo modeliai leidžia žmonėms išmėginti skirtingus daly-

vavimo ekonominėje veikloje būdus ir gana lengvai pereiti nuo darbuotojo prie savarankiškai dirbančio asmens ar darbdavio statuso, o po to – priešinga kryptimi. Todėl daug daugiau žmonių verslininkystę turėtų vertinti kaip ilgalaikį arba trumpalaikį variantą. Tai turėtų dvigubą naudą skatinant daugiau žmonių apsvarstyti galimybę tapti verslo savininku-vadovu, tuo pačiu gerinant įvairiausių suinteresuotų šalių požiūrį į verslininkus. Tokios aplinkos formavimo procese būtina skirti tinkamą dėmesį tam, kad įmonės registravimui ir išregistravimui reiktų kuo mažiau biurokratinių procedūrų. Toks dėmesys ypatingai reikalingas keliose naujose valstybėse narėse, kur, kaip pranešta, administracijos pasikeitimas perėjimas nuo savarankiškai dirbančių į įdarbintus yra perdėtai sunkus ir egzistuoja dideli biurokratiniai barjerai.

4.1.1.9 Tuo pačiu metu valdžios institucijos ir kiti svarbūs dalyviai turi užtikrinti, kad palengvinus perėjimą iš vienos užimtumo formos į kitą, tuo nebus piktnaudžiaujama. Norint pasiekti pusiausvyrą svarbu, kad darbuotojai ir bedarbiai nebus prieš savo įsitikinimus įtikinėjami ar verčiami užsiimti savarankiška veikla, o ne tokie sąžiningi darbdaviai negalės perleisti savo atsakomybės darbuotojams (¹).

4.1.2 Žmonių skatinimas tapti verslininkais

4.1.2.1 Veiksmų plane gerai aptariamasis esminis klausimas dėl **tinkamo balanso tarp rizikos ir atlygio**.

4.1.2.2 Komitetas laukia būsimo Komisijos komunikato dėl **verslo perdavimo**. Numatoma, kad Komunikatas bus pagrįstas vertinga Komisijos BEST ataskaita, pateikta 2002 m. gegužę, ir toliau sieks didinti bendrą suinteresuotumą ir valstybių narių pareigūnų bei finansinės bendruomenės suvokimą apie šią svarbią politikos sritį. Norint palengvinti verslo perdavimą ir maksimaliai išnaudoti galimybes, susijusias su įmonių veiklos tęstinumu, būtina išspręsti keletą specifinių problemų. Mokesčių režimas, paveldėjimo mokesčiai, paveldėjimo teisės aktai ir bendrovių įstatymai šiuo metu atbaido nuo verslo perėmimo, todėl juos būtina peržiūrėti.

4.1.2.3 Veiksmų plane teisingai akcentuojama galimos **nesėkmės baimė**, kaip didelė kliūtis didinti verslumą. Ši iššūkių iš dalies galima spręsti pasitelkiant sėkmingas strategijas, skirtas didinti visuomenės supratimą apie verslininkystę. Tačiau daugiau dėmesio būtina skirti finansinių institucijų požiūriui, kuris turi būti lankstesnis bendraujant su asmenimis, susijusiais su įmonės uždarymu. Komitetas rekomenduoja, kad Komisija finansinėms institucijoms pateiktų duomenis, kurie atskleistų egzistuojant didesnę tikimybę, kad ankstesnės sėkmingos ar nesėkmingos patirties turintys verslininkai sėkmingiau steigis naujas įmones.

(¹) OL C 10, 2004 01 14, 5.3 punktas

4.1.2.4 Šiame procese svarbu siekti, kad būtų tinkamai subalansuotos pastangos padėti „sąžiningai“ bankrutavusiems verslininkams pradėti verslą iš naujo ir poreikis užtikrinti, kad būtų uždrausta neteisėta praktika. Todėl bankroto įstatymas turi būti ne toks kritiškas ir griežtas.

4.1.2.5 Nors ir norėdamas gauti daugiau žinių apie numatomus konkrečius veiksmus, Komitetas pritaria Veiksmų plane pateikiami nuorodai į tolesnį Komisijos ir valstybių narių darbą, susijusį su **verslininkams skirtomis socialinės apsaugos programomis**.

4.1.3 Verslininkų parengimas plėtrai ir konkurencijai

4.1.3.1 Tyrimas rodo, kad egzistuoja savininkų-vadovų mokymo ir paramos poreikis, ypač rinkodaros srityje. Be to, žinių perdavimo MV įmonėms srityje vyksta reikšmingi procesai, susiję su įdarbinimu ir tvirtėjančiais ryšiais tarp tyrimo institutų ir MVĮ bendruomenės. Būtina toliau plėtoti ir remti Patirties perdavimo programas, kuriose naujos bendrovės/jauni verslininkai gali mokytis iš labiau patyrusiųjų.

4.1.4 Finansų srauto gerinimas

4.1.4.1 Komitetas pritaria pasiūlymui skatinti valstybes narės keistis gera praktika ir parengti naują Veiksmų planą, skirtą elektroniniam aprūpinimui.

4.1.4.2 Komitetas rekomenduoja taikyti **visaapimančių požiūrį** svarstant galimybes pasinaudoti finansais, įskaitant tokius dalykus:

- **savininkų-vadovų išvalgumo versle stiprinimas**, kad jie geriau suvoktų, ko reikia norint užsitikrinti plėtrai reikalingą finansavimą. Šito galima pasiekti per akredituotus paramos verslui tinklus;
- **finansinių institucijų supratimo apie verslo poreikius didinimas** siekiant finansuoti ir remti plėtrą – tam vėlgi reikia geresnio verslininkystės supratimo finansų sektoriuje;
- **viešųjų kontraktų atvėrimas mažesnėms verslo įmonėms**. Tai yra tiesioginis paklausos sferos veiksmas, kurio gali imtis viešasis sektorius. Kaip Komitetas nurodė savo nuomonėje dėl Žaliosios knygos, daugelis kliūčių apriboja mažų firmų galimybes dalyvauti įgyvendinant viešuosius kontraktus⁽¹⁾, o ir valstybės tarnautojai panašiai susiduria su administracinėmis kliūtims. Tačiau potenciali nauda, kurios gali tikėtis tiek abi minėtos pusės, tiek ekonomika apskritai, suteikia pagrindą tolesniems svarstymams ir veiksams šioje srityje. Situacija JAV yra teigiamas pavyzdys, kadangi ten federaliniai departamentai ir įstaigos 23 % viešųjų aprūpinimo kontraktų siekia skirti mažoms bendrovėms.
- **Mokesčių mokėjimo procedūrų supaprastinimas ir jų skaičiaus sumažinimas**. Nors Veiksmų plane pateikiama

kai kurių įdomių idėjų šioje srityje, šis klausimas dar nebuvo tinkamai apgalvotas. Komitetas pripažįsta, kad atsakomybė už konkrečių priemonių įgyvendinimą tenka nacionaliniams, o kai kuriais atvejais – regioninės ar netgi vietinės valdžios institucijoms. Komitetas pakartoja savo raginimą **imtis pelno reinvestavimą skatinančių fiskalinių priemonių**⁽²⁾, apie kurias neužsimenama Veiksmų plane.

4.1.5 MV įmonėms palankesnės teisinio reguliavimo ir administravimo struktūros sukūrimas

4.1.5.1 Komiteto išvadoje dėl Žaliosios knygos pabrėžiama, kad suvokimas apie poreikį parengti įvairius paramos mažoms įmonėms politikos variantus turi būti „horizontaliai įdiegtas į visas atitinkamas pagrindines sritis (užimtumas, mokesčiai, aplinka, švietimas ir t.t.), o vertikaliai – visais sprendimų priėmimo lygiais“⁽³⁾. Nepaisant daug vilčių teikiančio Geresnio teisės aktų leidimo paketo, kuris buvo pateiktas 2002 m. birželio mėn., daugelis Komisijos tarnybų vis dar nesugeba tinkamai įvertinti politikos pasiūlymų poveikio MV įmonėms ar kitiems susijusiems subjektams. **Todėl Komitetas paremtų neseniai pasigirdusius raginimus paskirti Europos Komisijos Vicepirmininką, kuris būtų labiau atsakingas už teisinio reguliavimo reformos priežiūrą.**

4.1.5.2 Žvelgiant plačiau, egzistuoja dar daug galimybių **gerinti procedūras, susijusias su teisinio reguliavimo poveikio įvertinimu**, ne tik Komisijoje, bet ir Parlamente bei Taryboje.

4.1.5.3 Komitetas apgailestauja, kad nebeprisimenamas požiūris **„pirmiausiai galvoti apie mažuosius“**, pasak kurio bet kokie reglamentai ar teisės aktai turi būti rengiami atsižvelgiant į konkrečias mažų įmonių charakteristikas ir joms tenkančius iššūkius. Šia prasme svarbiausia yra visų naujų ir egzistuojančių teisės aktų konkretaus poveikio verslui įvertinimas akcentuojant smulkias ir mažas įmones. Jei šios nuostatos būtų laikomasi bendrame ES politikos formavimo procese, tai būtų, atskirai paėmus, didžiausias institucijų indėlis skatinant verslininkystę.

4.1.5.4 10 naujų šalių įstojimas į ES reiškia, kad MVĮ bendruomenė taps daug didesnė; daugeliui naujųjų šios bendruomenės narių yra sudėtinga prisitaikyti prie egzistuojančių ES teisės aktų, jau nekalbant apie galimų naujų teisinio reguliavimo pasiūlymų stebėjimą. Todėl Komisija privalo pasiremti įvairiomis atskiromis iniciatyvomis ir užtikrinti, kad būtų aktyviai siekiama sužinoti MVĮ bendruomenės nuomonę. Jeigu norima išvengti nepasitenkinimo ir atotrūkio tarp ES institucijų bei politikos ir mažų firmų, dar svarbiau yra tai, kad Komisija pademonstruotų, jog ji atsižvelgia į gautą informaciją.

⁽¹⁾ OL C 10, 2004.1.14, 6.10.1 ir 6.10.2 pastraipos

⁽²⁾ OL C 10, 2004.1.14, 6.11.1 pastraipa

⁽³⁾ OL C 10; 2004 1 14, 6.2.1 punktas

4.1.5.5 Komitetas pabrėžia efektyvaus Komisijos ir MVĮ atstovų dialogo svarbą. Konsultacijos su MVĮ per jas atstovaujančias organizacijas turėtų būti visų Komisijos konsultacinių procedūrų pagrindas. Siekiant tai palengvinti ir užtikrinti, kad visos Komisijos tarnybos ir toliau bus informuotos apie MVĮ bendruomenės nuomonę, Komitetas rekomenduoja įvesti MVĮ pasiuntinio poziciją, **naujoje Komisijos paskiriant Komisarą MVĮ klausimais**, kurio pagrindinis uždavinys būtų stebėti, kaip Komisijos darbe laikomasi „**pirmiausiai galvoti apie mažuosius**“ principo.

4.1.5.6 Tas pats dialogo principas yra taikytinas socialiniams partneriams, sprendžiantiems daugelį klausimų, kurie yra itin svarbūs esamiems ir būsimiems verslininkams. Komitetas rekomenduoja, kad peržiūrint socialinį dialogą būtų apsvarstyta, daugiausia ES lygyje, bet tam tikrais atvejais ir nacionaliniu lygiu – kaip užtikrinti, kad vis didesnę įtaką turinčios ir įvairesnės MVĮ bendruomenės dalyvavimas būtų kuo proporcingesnis.

4.1.5.7 Pateikdamas konkrečią nuorodą į valstybės pagalbos taisykles, Komitetas šiltai pritaria rengiamam instrumentui siekiant apibrėžti pagalbą, kuri greičiausiai neturės reikšmingo poveikio konkurencijai. Pavyzdžiui, svarbu, kad valstybės pagalbos procesai netrukdytų tirti ir įgyvendinti naujoviškas priemones sprendžiant bet kokias problemas, susijusias su mažų firmų finansinių poreikių patenkinimu.

5. Rekomendacijos dėl teigiamo Veiksmų plano poveikio maksimalaus išnaudojimo

5.1 Komitetas ragina pateikti tokius procedūrinius išaiškinimus ir/arba atlikti tokius patobulinimus:

5.1.1 **Nuoseklios įmonių politikos požiūris:** Įmonių generalinis direktoratas Komisijoje aiškiai vaidina vieną svarbiausių vaidmenų, susijusių su pažangos inicijavimu. Veiksmų plane paliečiamos visos Komisijos įmonių politikos sritys ir, kaip Komitetas rekomendavo savo nuomonėje dėl Žaliosios knygos⁽¹⁾, tai turi atsispindėti atskirose šio Generalinio direktorato politikos iniciatyvose. Daugiametėje programoje mažoms ir vidutinėms įmonėms (2006-2010 m.) turėtų būti pateikiamos aiškios sąsajos su Verslininkystės veiksmų planu, o po to nustatomas mechanizmas, kuris leistų reaguoti į keletą programos prioritetų.

5.1.2 **Įvertinimas:** nors pastaruoju metu buvo atlikti kai kurie patobulinimai, verslo bendruomenės nepatenkina požiūris, taikomas Europos mažųjų įmonių chartijos įvertinimui. Šiuo metu tokia sistema tiek ES, tiek nacionaliniu lygiu leidžia pareigūnams vienu metu būti „ir teisėjams, ir prisiekusiesiems“. Gyvybiškai svarbu, kad verslo atstovai būtų glaudžiau įtraukti į Veiksmų plano įvertinimą.

5.1.3 Būtina apibrėžti **būsimo retrospektyvinio įvertinimo struktūrą**, kad būtų užtikrintas tęstinis politikos tobulinimo procesas. Į tokią užduotį turi būti įtraukti Komisijos ir valstybių narių pareigūnai ir pripažinti verslo atstovai ES ir nacionaliniu lygiu.

5.1.4 **Atitinkami veiklos rodikliai yra gyvybiškai svarbi priemonė suformuluojant ir įvertinant tikslus, susijusius su išaugusia verslo veikla.** Komitetas tai rekomendavo savo anksčiau nuomonėje⁽²⁾; be to, tai buvo akcentuota Konkurencijos tarybos išvadose, priimtose vasario 20 d. Tokie duomenys leis atlikti valstybių narių politikos ir verslininkystės aplinkos lyginamąjį tyrimą.

5.1.5 **Aiškios laiko ribos:** vasario 20 d. priimtoje Konkurencijos tarybos išvadose Komisija raginama nustatyti ambicingesnį grafiką. Siekiant efektyvumo toks grafikas turi būti tikslus ir sutelktas tikslų atžvilgiu. Komitetas supranta, kad po Veiksmų plano paskelbimo Komisija parengė keletą darbo lentelių, kuriose buvo apibrėžti tikslesni siekiai ir grafikai konkrečių veiksmų įgyvendinimui. Pasiremdamas ta pačia konsultacijose vyravusia dvasia Komitetas ragina Komisiją skatinti tokių darbo lentelių diegimą ir užtikrinti, kad jos būtų prieinamos suinteresuotoms šalims.

5.1.6 **Proceso monitoringas ir atsakomybės delegavimas:** Komisija negali ir neturi įgyvendinti daugumos būtinų veiksmų, tačiau ji privalo atidžiai prižiūrėti ir stebėti Veiksmų plano įgyvendinimo pažangą. Todėl paraleliai būtina užtikrinti, kad atsakomybė už įvairių veiksmų įgyvendinimą būtų deleguota į atitinkamą lygį ir kad grafikas būtų perduotas visoms suinteresuotoms šalims ir su jomis suderintas. Tam reikia koordinuotų įvairių dalyvių pastangų, ir Komitetas rekomenduoja toliau nurodytas iniciatyvas siekiant užtikrinti tokių dalyvių dalyvavimą būsimuose darbuose.

5.1.7 Siekiant išplėsti Komisijos dalyvavimą šiame procese, po 2004 m. lapkričio mėn. peržiūrėtoje Komisijos struktūroje būtina **sukurti atitinkamą Veiksmų plano monitoringo komitetą**. Atstovus į Komitetą deleguotų Generaliniai direktoratai, kurie pateikia įtakos verslui turinčius pasiūlymus dėl teisės aktų priėmimo, ir tie Generaliniai direktoratai, kurie yra atsakingi už Bendrijos programų, susijusių su Veiksmų planu, įgyvendinimo priežiūrą.

5.1.8 **Atitinkamų valstybių narių pareigūnų darbo grupės** sukūrimas padidintų jų dalyvavimo lygį. Ši grupė turėtų reguliariai susitikti ir aptarti konkrečias Veiksmų plano rekomendacijas, stebėti pažangą ir nustatyti trūkumus.

(1) OL C 10; 2004 1 14, 4.3 punktas

(2) OL C 10; 2004 1 14, 8.4 pastraipos paskutinis punktas.

5.1.9 Būtina užtikrinti, kad verslo bendruomenė aktyviai dalyvautų Veiksmų plano įgyvendinimo, monitoringo ir įvertinimo procese. Komitetas turi omenyje verslo bendruomenę plačiausia prasme, įskaitant visų formų ir dydžių įmones, nuo individualių įmonių iki tarptautinių korporacijų, nuo socialinių įmonių iki akcinių bendrovių. Jeigu nepavyks pasiekti tokio plataus dalyvavimo, gali kilti pavojus, kad verslo bendruomenė neteks galimybės dalyvauti procese, o dėl to smarkiai sumažėtų tokio proceso poveikis. Todėl Komitetas rekomenduoja, kad **viso proceso metu su verslo bendruomene būtų rengiamos sistemiškos konsultacijos**, tuo tikslu bendraujant su pripažintais bendruomenės atstovais ES ir valstybių narių lygiu.

5.1.10 Kaip iliustravo reakcija į Žaliąją knygą, verslininkystė domisi vis daugiau subjektų, nepriklausančių MVĮ bendruomenei. Pavyzdžiui, profesinės sąjungos paprastai pripažįsta verslo įmonių politikos svarbą. **Visoms tokioms suinteresuotoms šalims turėtų būti suteikta galimybė prisidėti prie Veiksmų plano įgyvendinimo.**

5.1.11 Apskritai Komitetas rekomenduoja Komisijai imtis koordinuotų pastangų, kad Veiksmų planas išliktų tiek atsakingų asmenų, tiek platesnės visuomenės dėmesio centre.

Briuselis, 2004 m. rugsėjo 15 d.

Tęstinė populiarinimo veikla ir supratimą skatinančios kampanijos, susijusios su konkrečiais bendro plano tikslais, padės išlaikyti pagreitį ir įvairių šalių dalyvavimą, kuris yra reikalingas siekiant užtikrinti šios gyvybiškai svarbios iniciatyvos sėkmę.

6. Išvados

6.1 Komitetas pritaria Komisijos Veiksmų planą ir dar kartą dėkoja Įmonių generaliniam direktoratui už jo pastangas, įdėtas nuo proceso pradžios 2002 m. pradžioje. Komitetas pripažįsta, kad daugelio reikalingų tęstinių veiksmų turi imtis atsakingi asmenys, nepriklausantys Įmonių generaliniam direktoratui.

6.2 Veiksmų planas yra ilgo, tęstinio proceso pradžia. Šis procesas bus sėkmingas tik jeigu jis horizontaliai sujungs įvairias politikos sritis, o vertikalčiai susies įvairius atsakingus asmenis skirtingais lygiais. Veiksmų planas ir kitos būsimos Komisijos iniciatyvos turi paskatinti teigiamą tokių atsakingų asmenų reakciją. Komitetas ypač ragina kitus Komisijos Generalinius direktoratus ir valstybių narių valdžios organus vaidinti aktyvų vaidmenį šioje srityje.

*Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto
pirmininkas
Roger BRIESCH*